

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 584/2015-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. decembra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti YIT Reding a. s., Račianska 153/A, Bratislava, zastúpeného advokátom JUDr. Branislavom Jablonkom, PhD., Advokátska kancelária BAJO LEGAL, s. r. o., Astrová 2/A, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodcovským rozsudkom Rozhodcovského súdu Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory v Bratislave sp. zn. Rsp V-71/2014 z 25. júna 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti YIT Reding a. s., o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. septembra 2015 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti YIT Reding a. s. (ďalej len „sťažovateľka“),

vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodcovským rozsudkom Rozhodcovského súdu Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory v Bratislave (ďalej len „rozhodcovský súd“) sp. zn. Rsp V-71/2014 z 25. júna 2015 (ďalej aj „rozhodcovský rozsudok“). Sťažnosť sťažovateľky bola doplnená podaním doručeným ústavnému súdu 7. septembra 2015.

2. Sťažovateľka v podanej sťažnosti uviedla, že sa ako žalobkyňa podaním z 5. augusta 2014 v spojení s návrhom na zmenu žaloby z 10. marca 2015 domáhala *„zaplatenia časti ceny diela (zádržného) vo výške – 175.849,35 Eur s prísl. a zmluvnou pokutou voči žalovanému...“*. Rozhodcovský súd rozhodcovským rozsudkom zamietol jej nárok v celom rozsahu z dôvodu predčasnosti žaloby bez toho, aby sa akýmkoľvek spôsobom vyrovnal s jej tromi podstatnými námietkami, ktoré mali podľa nej významný vplyv na posúdenie napadnutého rozsudku aj z ústavného hľadiska:

i) zo zmluvy o dielo uzavretej 1. augusta 2008 vyplýva, že došlo k splatnosti časti ceny diela (zádržného), keďže dielo bolo odovzdané 18. augusta 2009,

ii) žalovaný okrem všeobecných tvrdení, že dielo má vady, netvrdil žiadne skutočnosti (ani nepredložil žiadne dôkazy), že by mu s odstraňovaním väd vznikli nejaké náklady, ktoré by bol oprávnený započítať so zádržným,

iii) sťažovateľkou bolo preukázané, že rozhodcovským rozsudkom sp. zn. Rsp-148/2010 zo 14. novembra 2014 už bola priznaná zľava z ceny diela v sume 311 336,34 €.

3. Opisujúc podrobne skutkový stav na s. 3 a s. 4 v sťažnosti v konaní pred rozhodcovským súdom, sťažovateľka tvrdí, že *„rozhodcovský rozsudok je arbitrárny z dôvodu, že poprel zásady civilného procesu, ako aj rozhodcovského procesu o bremene tvrdenia a bremene dôkazom...“* (§ 28 ods. 1 rokovacieho poriadku rozhodcovského súdu a § 120 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, pozn.) a súčasne je arbitrárny z dôvodu, že *„rozhodcovský súd sa nevysporiadal v odôvodnení s podstatnými námietkami sťažovateľky ako žalobkyne pre rozhodnutie v merite veci“* (§ 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku), teda v konečnom dôsledku je *„ústavne neakceptovateľný narúšajúci základné*

princípy spravodlivého súdneho konania, čo prirodzene vyústilo do extrémnej spravodlivosti rozsudku a nedôvery sťažovateľa v právo...“.

4. Sťažovateľka v sťažnosti ďalej uviedla, že postupom a rozsudkom rozhodcovského súdu, ktorý nemôže už v danej veci preskúmať všeobecný súd (pozri ustanovenie § 40 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov, pozn.), ale iba ústavný súd (odkazuje napr. na jeho nález III. 162/2011 z 31. mája 2011 a uznesenie o prijatí II. ÚS 155/2015 z 10. marca 2015, pozn.), došlo k porušeniu jej základného práva domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a práva na spravodlivé súdne konanie.

5. Na základe uvedených skutočností sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví, že jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a rozhodcovským rozsudkom rozhodcovského súdu z 25. júna 2015 v konaní vedenom pod sp. zn. Rsp V-71/2014 porušené bolo, a súčasne navrhuje, aby ústavný súd predmetný rozhodcovský rozsudok zrušil a priznal jej náhradu trov konania.

II.

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

7. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd

návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Porušenie svojich práv sťažovateľka videla predovšetkým v nedostatočnom odôvodnení a arbitrárnosti rozsudku rozhodcovského súdu [pozri bližšie body 2 i) až iii) a 3 tohto rozhodnutia].

9. Ústavný súd v minulosti preskúmaval rozhodcovské rozsudky (rozhodcovského súdu, pozn.) z hľadiska dodržania zásad spravodlivého procesu, ale v jeho praxi dochádzalo k rôznej interpretácii otázky jeho právomoci posudzovať či neposudzovať rozhodcovské konanie, ktoré je alternatívou konania pred všeobecnými súdmi. Aj samotná sťažnosť sťažovateľky sa opiera o právne názory ústavného súdu vyslovené v nálezoch sp. zn. III. ÚS 162/2011 a sp. zn. III. ÚS 547/2013, ako aj o uznesenie o prijatí sťažnosti sp. zn. II. ÚS 155/2015 z 10. marca 2015. Na druhej strane niektoré sťažnosti, v ktorých sťažovatelia namietali nedostatočné odôvodnenie alebo nepreskúmateľnosť rozhodcovských rozsudkov, považoval ústavný súd v zásade za prípustné, avšak v týchto prípadoch ich odmietol ako zjavne neopodstatnené na základe preskúmania predmetného odôvodnenia (napr. I. ÚS 569/2012) alebo ich odmietol pre nedostatok svojej právomoci, ak sťažovatelia mali možnosť podať proti meritórnemu rozhodcovskému rozsudku účinný prostriedok nápravy, a to žalobu podľa § 40 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (napr. III. ÚS 220/2014, III. ÚS 322/2014).

10. Keďže pri posudzovaní sťažností smerujúcich proti rozhodcovským súdom dochádzalo k rôznym výkladom a právnym názorom, ústavný súd na svojom neverejnom

zasadnutí pléna 18. novembra 2015 vo veci zjednotenia odchylných právnych názorov senátov ústavného súdu prijal zjednocujúce stanovisko v uznesení sp. zn. PLz. 5/2015 zo 18. novembra 2015, ktorým rozhodol, že „Ústavný súd nemá právomoc rozhodovať o sťažnostiach proti postupom a rozhodnutiam rozhodcovských súdov“, o čom je zmienka aj na stránke ústavného súdu www.concourt.sk „TLAČOVÁ INFORMÁCIA č. 71/2015 z 18. novembra 2015“. V odôvodnení svojho uznesenia ústavný súd konštatoval, že rozhodcovský súd nie je „iným súdom“ podľa čl. 127 ústavy, a poukázal aj na to, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach proti postupu alebo rozhodnutiam rozhodcovských súdov je vylúčená z povahy veci, keďže rozhodcovské súdy nie sú orgánmi verejnej moci. Rozhodcovské konanie je inštitútom súkromného práva, v ktorom rozhodcovia ako osoby súkromného práva rozhodujú spory na základe súkromnoprávneho aktu účastníkov konania. Rozhodcom ani rozhodcovským súdom nie je formálne ani materiálne zverený výkon verejnej moci a z tohto dôvodu nemôžu byť pasívne legitimovaní v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Senáty ústavného súdu sú podľa § 6 poslednej vety zákona o ústavnom súde pri rozhodovaní v ďalších obdobných veciach teda už viazané týmto uznesením pléna ústavného súdu.

11. Ústavný súd na základe tohto uznesenia sa už preto bližšie nezaoberal námietkami sťažovateľky a pri predbežnom prerokovaní jej sťažnosť odmietol vo vzťahu k rozhodcovskému rozsudku pre nedostatok svojej právomoci (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. decembra 2015